

Seletuskiri

haridus- ja teadusministri käskkirja „Haridus- ja teadusministri 8. juuni 2015 käskkirja nr 235 „Toetuse andmise tingimuste kehtestamine tegevuse „Täiskasvanuhariduse edendamine ja õppimisvõimaluste avardamine“ elluviimiseks“ muutmise eelnõu juurde

1. SISSEJUHATUS JA EESMÄRK

Käskkirja kehtestatakse perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse § 16 alusel, lisa 2 struktuuritoetuse seaduse § 7 lõike 2 punkti 4 ja Vabariigi Valitsuse määruse Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuste hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord § 6 lõike 5 ja § 7 lõike 1 alusel.

Eelnõuga muudetakse 8. juuni 2015 käskkirja nr 235 „Toetuse andmise tingimuste kehtestamine tegevuse „Täiskasvanuhariduse edendamine ja õppimisvõimaluste avardamine“ elluviimiseks“ lisa 1 ja lisades 2 ning 5 kehtestatud tingimusi kinnitades need terviktekstidena.

Käskkirja muutmise peamiseks eesmärgiks on toetatavate tegevuste abikõlblikkuse perioodi pikendamine.

Käskkirja eelnõu ja seletuskirja koostas Haridus- ja Teadusministeeriumi täiskasvanuhariduse osakonna programmijuht Kairi Solmann (tel 735 0209; kairi.solmann@hm.ee), programmi spetsialist Aino Haller (tel 735 0201; aino.haller@hm.ee) ja osakonna juhataja Terje Haidak (735 0247, Terje.Haidak@hm.ee), rahandusosakonna välisvahendite juht Inge Oopkaup (735 0279; inge.oopkaup@hm.ee) ja finantsekspert Pirkko Kulanurm (tel 735 0161, pirkko.kulanurm@hm.ee) ning õigusosakonna jurist Kadi Mölder (tel 735 0234, kadi.molder@hm.ee).

2. EELNÕU SISU JA VÕRDLEV ANALÜÜS

II.1 Lisas 1 tehakse muudatused järgmistes punktides:

Punktis 3 lisatakse, et tegevuse 6.5 elluviimisel osaleb partnerina SA Archimedes Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur (edaspidi *EKKA*). EKKA on juhtiv kompetentsikeskus õppeasutuste välishindamise alal Eestis, viies läbi kõrgkoolide institutsionaalset akrediteerimist ja õppekavagruppide hindamist ning kutseõppe akrediteerimist. EKKA on välja pakkunud tegevuskava täienduskoolituse kvaliteedi arendamiseks, mida TAT tegevuse 6.5 raames piloteeritakse.

Punktiga 4 pikendatakse tegevuse abikõlblikkuse perioodi kuni 30.11.2023. Abikõlblikkuse perioodi kehtestamisel on võetud aluseks ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava tulemusnäitaja ja Vabariigi Valitsuse 28. detsembri 2017. a korraldusest nr 386 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse meetmete nimekiri“ toodud tulemusnäitaja saavutamise ning vabade eelarvevahendite olemasolu.

Punktis 6 tehakse toetatavate tegevuste osas järgmised muudatused:

Tegevus 6.1. Täiskasvanutele suunatud tasemeõppe vastavuse parandamine õppijate ja ühiskonna vajadustega. Täpsustatakse tegevuse peakirja ja täiendatakse tegevuse tulemust, eesmärgiks on jätkuvalt täiskasvanutele suunatud tasemeõppe paindlikumaks muutmine. Tegevusse kaasatakse ka kõrgkoolid.

Tegevus 6.2. Varasema õpi- ja töökogemuse arvestamise süsteemi (VÕTA) arendamine formaalse, mitteformaalse ja informaalsete õppe kaudu omandatu tunnustamise võimaluste avardamiseks. Eesmärgiks on VÕTA süsteemi arendamine tervikuna sh VÕTA rakendamise laienemine. Muudetakse väljundnäitajat ning tuginetakse väljundnäitaja jälgimisel edaspidi Eesti Hariduse Infosüsteemi andmetele Tegevuse sihtgruppi lisatakse VÕTA nõustajad kui oluline osapool VÕTA protsessi rakendamisel ja kvaliteedi tagamisel. Tegevuse tulemus jääb samaks, väljundnäitajate juures muudetakse tegevuse näitaja ning alates 2019. aastast on väljundnäitaja VÕTA kasutamine EHIS andmetel.

Tegevus 6.3. Piirkondliku koostöö arendamine keskkariduseta ja erialase hariduseta täiskasvanute tagasitoomiseks tasemeõppesse

Tegevus on suunatud piirkonna tasandil tehtava koostöö edendamisele, et toetada erinevatesse sihtrühmadesse kuuluvaid täiskasvanuid tasemeõppesse tagasi pöörduma ja katkenud õpiteed lõpetama.

Sõnastuses tehtavate muudatuste eesmärgiks on välja tuua piirkondlike/maakondlike koostöövõrgustike olulisus eesmärkide saavutamisel. Seejuures kõige suurema kaaluga on haldusreformi tulemusena tekkinud kohalike omavalitsuste kui koostööpartnerite kaardistamine ja nendega koostöö arendamine.

Tegevuse tulemusena on loodud jätkusuutlikud koostöövõrgustikud – igas maakonnas toimiv täiskasvanuhariduse võrgustik, mida koordineerib maakonna täiskasvanuhariduse koordinaator. Võrgustikku kuuluvad lisaks koolitusasutuste, raamatukogude, Töötukassa, külaliikumise Kodukant, tööandjate, TÕN koordinaatori jt osapoolte esindajatele ühe KOVi või maakonna KOVde ühenduse esindaja, kes esindab maakonna kõiki omavalitsusi.

Alates 2019. a on tegevuse väljundnäitajaks piirkondlike täiskasvanuhariduse võrgustike arv.

Tegevus 6.4. Elukestva õppe populariseerimine

Tegevuse eesmärgiks on tõsta teadlikust elukestvast õppest ja õppimisvõimalustest, selleks viiakse ellu erinevaid teavitustegevusi ja kampaaniaid jm tegevusi. Tegevuste hulka lisatakse populariseerimine meediakanalistes ning teavitustahendite väljatöötamine ja levitamine.

2017. aastal Turu-uuringute AS poolt läbi viidud täiskasvanuhariduse populariseerimiskampaania märgatavuse uuringu (küsitleti 1212 täiskasvanut) tulemused näitasid, et kõige enam märgati kampaania teleklippi (märkas 70% küsitletutest vs raadioklippi 43%, visuaali 38%). Samuti toodi televisioon välja esimese valikuna küsimusele millistest allikatest soovitakse saada informatsiooni täiskasvanute õppimisvõimaluste kohta. TAT partner ETKA Andras on alustanud telesaatesarja ettevalmistamisega sh konkursiga on välja valitud saatesarja tootja. Täpsustatakse sõnastust tööandjate ja kohalike omavalitsuste kaasamise ning koolitajate omavahelise koostöö osas.

Tegevus 6.5. Täiskasvanute täienduskoolituse kvaliteedi arendamine

Tegevuse eesmärgiks on toetada täienduskoolitusasutusi kvaliteetse täienduskoolituse pakkumisel. Tegevuse elluviimiseks kaasatakse partnerina Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur, kokku on lepitud EKKA tegevussuunad. EKKA ülesandeks on täienduskoolituse kvaliteedikultuuri edendamine, mille raames käivitatakse töögrupid

täienduskoolituse kvaliteedimärgi, muu koolituse kvaliteeti tunnustava mudeli või lahenduse analüüsimiseks, ettevalmistamiseks ja piloteerimiseks, samuti sihtrühmapõhiste koolituste läbiviimine. Samuti teeb EKKA ettepanekud täienduskoolituste hangete pakkumiskutsete selgemateks tingimusteks/kvaliteedinõueteks, neid soovitusi saavad kasutada erinevad koolituste hankijad. EKKA piloteerib ka pistelist kvaliteedikontrolli EHIS-s registreeritud täienduskoolitusasutuste osas.

Tegevus 6.6. Kvaliteetse ja asjakohase täienduskoolituse pakkumine täiskasvanutele kvalifikatsiooni tõstmiseks

Tegevus on suunatud täiskasvanutele kvaliteetse ja asjakohase täienduskoolituse pakkumisele täienduskoolituse riikliku koolitustellimusena.

Tegevuse kirjelduses on täiendatud osa mis puudutab riikliku koolitustellimuse (RKT) kvaliteedi tagamiseks ette nähtud toetavaid tegevusi, lisades koolitused nimetatud toetatavate tegevuste hulka. Koolitused on mõeldud täienduskoolituse kvaliteedi parandamiseks RKT koolitajatele ja koolituste korraldajatele.

Tegevuse tulemuse juures täpsustatakse, et RKT kursusi läbi viivateks õppekasutusteks on kutseõppeasutused, rakenduskõrgkoolid, ülikoolid. Seni on RKT kursusi läbi viinud kutseõppeasutused ja rakenduskõrgkoolid, ette on valmistamisel RKT laiendamine kõrghariduse tasemele. Tööjõuvajaduse seire- ja prognoosisüsteemi OSKA raames on eksperdid välja toonud, et seoses töökohtade elutsükli lühenemisega vajavad inimesed laiemat ja erinevaid valdkondi hõlmavat oskuste paletti. Võtmeoskusteks on analüütilised oskused probleemide mõistmiseks, lahendamiseks ja otsuste langetamiseks. Koos töö ja töösuhete muutumisega lähevad lisaks tehnoloogiaalastele pädevustele rohkem hinda oskused, mille arendamist vajavad projektipõhise töö leviku tõttu kõikide erialade töötajad - need on projektimüügi oskus, projektipõhiste meeskondade komplekteerimise oskus, liidrivõimed ja juhtimisoskus ning selleks erinevate tehnoloogiate kasutamine. Neid oskusi ja T-kujulise kompetentsuse teket on vaja arendada nii tänasel kui ka tulevasel tööjõul, et edaspidi struktuurset tööpuudust vähendada. Eriti oluliseks muutub probleemipõhisus, oskus näha keerukate küsimuste juurprobleeme, neid analüüsida ning nende lahendamiseks vajalikke kompetentse kokku tuua. Valdav enamus nii ettevõtlussektori kui ka ühiskondlikke väljakutseid on täna transdistsiplinaarsed (valdkondade ülesed või vahelised), mistõttu vajavad paljud töötajaid teadmisi teistelt erialadelt ja valdkondadest, mida saab pakkuda just täienduskoolituse kaudu.

Tegevus 6.7. Täiskasvanute koolituse rahastamispõhimõtete väljatöötamine

Tegevus arvatakse TATist välja. Algselt oli kavatsus kaasata täiskasvanuhariduse rahastamispõhimõtete väljatöötamise partner, kelle kulud planeeriti rahastada sellest tegevusest. Partneri leidmisest on loobutud ning mingeid selle tegevusega seotud kulutusi tehtud ei ole. HTM saab selle tegevuse ellu viia oma põhitegevuse käigus ning Sotsiaalfondist antud tegevust ei rahastata.

Punktis 7 on lisatud väljundnäitaja sihttase aastaks 2023 ning tegevustele 6.2 ja 6.3 seatakse alates 2019. aastast uued väljundnäitajad.

Tegevus	Väljundnäitaja	Sihttase 2023 a	Selgitus
6.1	Valminud on uuringud ja/või kontseptsioon ja viiakse ellu sellest lähtuvad tegevused.	Uuringutest ja/või kontseptsioonist lähtuvad tegevused	Tegevused kavandatakse läbiviidud uuringute ja/või koostatud kontseptsiooni alusel ning

		kestavad kuni aastani 2023.	kinnitatakse igal aastal TAT tegevuskavas.
6.2	VÕTA kasutajate osakaal kutse- ja kõrghariduse õppijatest (EHIS andmetel)	9% kõrghariduses 5,5% kutsehariduses	Kasutatakse EHIS andmebaasi kantud andmeid VÕTAt kasutanud õppijate arvu kohta ülikoolides ja kutseõppeasutustes.
6.3	Piirkondlike täiskasvanuhariduse võrgustike arv	16	Tegevuse eesmärgiks on jätkusuutlike koostöövõrgustike loomine, indikaatoriks seatakse piirkondlike täiskasvanuhariduse võrgustike arv. Seni oli näitajaks tegevusse kaastatud täiskasvanute gümnaasiumide arv. Sellest loobuti kuna seda võivad mõjutada programmivälised mõjud nt kui õppeasutuse pidaja otsusega õppeasutus suletakse/korraldatakse ümber.
6.4	Tegevusest rahastatavate üleriigiliste teavitusürituste ja kampaaniate arv	14	Arvestatud on täiskasvanud õppija nädalate ja üleriigiliste kampaaniate ning teavitusüritustega.
6.5	Eesti Hariduse Infosüsteemi majandustegevuste esitanud või tegevusloa saanud täiskasvanute koolituse seaduse alusel tegutsevate täienduskoolitusasutuste arv	700	Sihttaseme seadmisel on arvestatud, et sellise koolitusasutuste arvu juures on võimalik tagada, et EHIS-sse kantud täienduskoolitusasutused järgivad täiskasvanute koolituse seaduse ja täienduskoolituse standardi nõudeid.
6.6.	Täiskasvanute täienduskoolituse lõpetajad, kes lahkudes saavad kvalifikatsiooni- või kompetentsitunnistuse ¹	53500	Tuleneb ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014-2020 tulemusindikaatorist: Täiskasvanute täienduskoolitusel osalenud, kes lahkudes saavad kvalifikatsiooni- või kompetentsitunnistuse.

Punktis 9 on muudetud tegevuste eelarvet.

Eelarve koostamisel on arvestatud ÜKP rakenduskava ca 1% tehnilise vähendusega. Tegevusele „Täiskasvanuhariduse edendamine ja õppimisvõimaluste avardamine“ perioodiks 2015 – 2023 kavandatud eelarve on 25 690 000 EURi, millest Euroopa Sotsiaalfondi toetus moodustab 21 836 500 EURi ja riiklik kaasfinantseering 3 853 500 EURi.

Toetavate tegevuste eelarvestamisel lähtuti eesmärgist saavutada rakenduskavas ja vabariigi valitsuse korralduses toodud tulemus- ja väljundnäitajad, aastate 2015-2018 kasutatud eelarvest, eelnevate aastate tegevuskavade mahtudest ja planeerimata eelarvevahenditest.

¹ Indikaatori kohta info kogumisel ja esitamisel tuleb andmed eristada soolises lõikes.

Tegevused	Toetatavate tegevuste eelarve eurodes	Sh partnerite eelarve eurodes	Selgitus
6.1. Täiskasvanutele suunatud üldhariduse ja tasemeõppe sisu, mahu ja korralduse vastavuse parandamine õppijate ja ühiskonna vajadustega	522 000	0	Perioodil 2019–2023 planeeritud tegevusteks kasutatakse 170 000 eurot
6.2. Varasema õpi- ja töökogemuse arvestamise süsteemi (VÕTA) arendamine formaalse, mitteformaalse ja informaalse õppe kaudu omandatu tunnustamise võimaluste avardamiseks	442 000	0	Perioodil 2019–2023 planeeritud tegevusteks kasutatakse 210 000 eurot
6.3. Piirkondliku koostöö arendamine keskhariduseta ja erialase hariduseta täiskasvanute tagasitoomiseks tasemeõppesse	1 050 000	1 043 150	Perioodil 2019 – 2023 kasutatakse planeeritud tegevusteks 635 000 eurot (sh 631 000 eurot kasutab partner)
6.4. Elukestva õppe populariseerimine	2 229 000	2 224 330	Perioodil 2019 – 2023 kasutatakse planeeritud tegevusteks 1 070 670 eurot (sh 1 068 670 eurot kasutab partner)
6.5. Täiskasvanute täienduskoolituse kvaliteedi arendamine	525 000	235 000	Perioodil 2019–2023 kasutatakse 275 000 eurot (sh 100 000 eurot kasutab partner)
6.6 Kvaliteetse ja asjakohase täienduskoolituse pakkumine täiskasvanutele kvalifikatsiooni tõstmiseks	19 763 000		Perioodil 2019 – 2023 kasutatakse 8 540 000 eurot
Personalikulu (projektijuht, raamatupidaja jms abistav personal)	1 159 000		Perioodiks 2019 – 2023 kavandatud tegevuste elluviimise korraldamiseks kasutatakse 720 600 eurot.

II.2 Lisas 5 tehakse täiendused 2018. tegevuskavas ja eelarves.

Tegevuskava täiendatakse lisategevustega, mis on kokku lepitud ESF vahendite kasutamise hoogustamiseks.

Lisategevused ja eelarve tegevuste kaupa:

Tegevus	Tegevuste kirjeldus	Tulemus- ja/või väljundnäitaja	Kulud kokku
6.1. Täiskasvanutele suunatud üldhariduse* ja kutsehariduse tasemeõppe sisu, mahu ja korralduse vastavuse parandamine õppijate ja ühiskonna vajadustega	4) Koolituste pakkumine tasemeõppeasutuste (täiskasvanute gümnaasium, kutseõppeasutus, kõrgkool) õpetajatele ja õppejõududele täiskasvanute koolitamise pädevuse tõstmiseks erinevatel teemadel (täiskasvanule sobivad õppe- ja hindamismeetodid, täiskasvanu õpioskuste arendamine, võtmepädevuste arendamine, keeruliste olukordade lahendamine jm).	4) Koolitused tellitud ja toimunud	Lisategevuste eelarve 260 000 Kokku tegevuse eelarve 324 000
6.2. Varasema õpi- ja töökogemuse arvestamise süsteemi (VÕTA) arendamine formaalse, mitteformaalse ja informaalsete õppe kaudu omandatu tunnustamise võimaluste avardamiseks	3) Rahvusvaheline kogemuste vahetamine VÕTA süsteemide edukaks arendamiseks ja rakendamiseks sh õppevisiidid.	3) Õppevisiidid jm rahvusvaheline kogemustevahetus toimunud	Lisategevuste eelarve 175 000 Kokku tegevuse eelarve 188 700
6.4. Elukestva õppe populariseerimine	5) Elukestvat õpet populariseeriva telesaatesarja kontseptsiooni lähtekohtade ettevalmistamine, saatesarja hankimine produktsioonifirmalt, telekanaliga läbirääkimised sarja ekraniseerimiseks. Produktsioonifirma ja telekanali konsulteerimine ja nõustamine telesarja ettevalmistamisel ja tootmisel. 6) Valmistatakse ette teavitusvahendite kui sõnumi kandjate kontseptsioon, mis on suunatud täiskasvanuhariduse sihtrühmadele õppimise propageerimiseks ja valdkonna edendamiseks.	5) Leping sõlmitud, saatesari ette valmistatud ja eetris edastatud 6) Teavitusvahendid tellitud, jaotamist alustatud	Lisategevused 350 000 Tegevuse eelarve kokku 612 000

	Valmistatakse ette ja viiakse läbi hange teavitusematerjalide ja meenete tellimiseks, sõlmitakse leping. Korraldatakse jaotamine.		
6.5 Täiskasvanute täienduskoolituse kvaliteedi arendamine	3) Koostöös partnerorganisatsiooniga Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur (edaspidi EKKA) käivitatakse tegevused täiskasvanute koolituse seaduse alusel tegutsevate täienduskoolitusasutuste kvaliteedi arendamiseks.	3) arendustegevused vastavalt kokkulepitud tegevuskavale ellu viidud.	Lisategevused 135 000 Tegevuse kogueelarve 233 800
6.6	Tegevuse täienduskoolituse RKT koostamine ja ellu viimine raames RKT lisatellimuse koostamine ja kursuste läbiviimine. 2) RKT-d pakkuvate õppeasutuste toetamine kvaliteetse koolituse pakkumiseks: - koolitused erinevatel teemadel (andragoogika, täiskasvanutele sobilikud õppe- ja hindamismeetodid, võtmepädevuste ja õpioskuste õpetamine, keeruliste olukordadega toimetulek täienduskoolituses jm).	2) koolitused läbi viidud	Lisategevuste eelarve (täiendav RKT tellimus ja koolitused) 1 103 000 Tegevuse eelarve kokku 6 603 000

2018. a ette nähtud lisategevusteks elluviimiseks kasutatakse aastatel 2015-2017 TAT raames seni kasutamata jäänud vahendid.

II.3 Lisas 2 tehakse muudatused täiskasvanute koolitamisel RKT raames kasutatavates standardiseeritud ühikuhindades.

Lisas 2 tehtavate muudatuste eesmärk

Lisa 2 muudatuse eesmärk on korrigeerida täiskasvanud elanikkonna täienduskoolitusel riikliku koolitustellimuse (edaspidi RKT) rahastamiseks kasutatud standardiseeritud

ühikuhindu (edaspidi ühikuhind), lisada ühikuhinnad õppekavarühmadele, millel need seni puudusid ning kehtestatakse lisandunud õppekavarühmadele ühikuhinnad

Lisas 2 tehtavate muudatuste sisu

1. Ühikuhindade korrigeerimine

Täiskasvanud elanikkonna koolitamisel RKT põhiselt on täienduskoolituskursustele välja arvestatud ühikuhinnad Inimressursi arendamise rakenduskava prioriteetse suuna „Elukestev õpe“ meetme „Täiskasvanuhariduse arendamine“ haridus- ja teadusministri 06.02.2009. aasta käskkirjaga nr 75 kinnitatud programmist „Täiskasvanute tööalane koolitus ja arendustegevused“ (edaspidi TÄKO programm) 2012. aastal rahastatud täiendkoolituskursuste tegelike kulude põhjal, ning lähtudes Vabariigi Valitsuse 31. jaanuari 2007. a määruses nr 26 „Perioodi 2007–2013 struktuuritoetuse kulude abikõlblikkuse või mitteabikõlblikkuse määramise tingimused ja kord“ §3² sätestatud nõuetest.

Väljaarvestatud 22 õppekavarühma ning 11 õppesuuna ühikuhindu on rakendatud RKT alusel toimuvate kursuste rahastamisel alates 1. jaanuarist 2014. Esmaseid ühikuhindu on korrigeeritud ühel korral aasta keskmise tarbijahinnaindeksiga (indeks, mis iseloomustab tarbekaupade ja tasuliste teenuste hindade muutust – vt http://pub.stat.ee/px-web.2001/Database/Majandus/04Hinnad/IA_01.htm), muudetud hinnad kinnitati haridus- ja teadusministri 12. märtsi 2014. a käskkirjaga nr 119.

Haridus- ja teadusministri 8.juuni käskkirjaga nr 235 „Toetuse andmise tingimused tegevuses „Täiskasvanuhariduse edendamine ja õppimisvõimaluste avardamine“ elluviimiseks“ (edaspidi TAT) võeti samad standardiseeritud ühikuhinnad kasutusele RKT alusel toimuvate täiskasvanute täienduskoolituskursuste jaoks meetme tegevuses 1.6.2 „Täiskasvanuhariduse edendamine ja õppimisvõimaluste avardamine“.

Punktis 2 asendatakse viide ISCED koodile viitega Täiskasvanute koolituse seadusele (edaspidi TÄKS), et ühtlustada õppekavarühmade määramise aluseid. Ka TÄKS põhineb ISCED koodidel, kuid jõustus hiljem kui algne lisa 2.

Punktis 3 viiakse täienduskoolituse õppekavarühmade ja õppesuundade nimetused vastavusse haridus- ja teadusministri 19. juuni 2015. a määruse nr 27 „Täienduskoolituse standard“ lisas toodud nimetustega, mis kehtestati 2017. aasta algusest. Erinevused nimetustes on väikesed: näiteks õppekavarühma toiduainetetöötlus ja –tootmine asemel on nüüd toiduainete töötlemine või disaini õppekavarühmal on täpsustatud nimetus moe-, sise- ja tööstusdisainiks, kuid sisu on jäänud samaks. Lisaks grupeeritakse tabelis õppekavarühmad õppesuundade kaupa ning korrigeeritakse ühikuhindu kahes osas:

1. Seoses õpetajate palgakulude olulise suurenemisega aastatel 2012-2017 eraldatakse olemasolevatest ühikuhindadest personalikulud (pedagoogide palgakulud), mida korrigeeritakse vastavalt pedagoogide palgatõusu muutustele. Palkade osa ühikuhinnas on keskmiselt 39,4%.

Aastatel 2012-2017 kasvas pedagoogide palk olulisel määral, samuti on kiirelt kasvanud keskmine palk. Algsed ühikuhinnad, mis arvatati 2012. aasta kulude põhjal, millal kutseõppeasutuste pedagoogide keskmine palk oli Eesti Hariduse Infosüsteemi (EHIS) ja Riigi raamatupidamise Saldoandmike Infosüsteemi (SP Bo) andmetel 827 eurot, 2017. aastal aga 1285 eurot, mis tähendab tõusu 1,55 korda.

Palga arvutamise meetodika – palgakulu vaadeldaval perioodil (SAP Bo) / vaadeldava perioodi kuude arv (nt jaanuar=1, oktoober=10 jne) / õpetajate ametikohtade arv (EHIS, perioodi keskmine).

Õpetajate palgakulu – väljavõte Riigi raamatupidamise Saldoandmike Infosüsteemist (SAP Bo)

Õpetajate ametikohtade arv – väljavõte Eesti Hariduse Infosüsteemist (EHIS).

2. Ülejäänud ühikuhinnas sisalduvate kulude osa korrigeeritakse vastavalt tarbijahinna indeksi (THI) muutumisele. Korrigeeritakse algseid, 2013.a detsembris jõustunud ühikuhindu.

Tabel 1 Tarbijahinna indeksi muutus perioodil 2012 kuni 2017.

	2013	2014	2015	2016	2017
Tarbijahinna indeks	2,8	-0,1	-0,5	0,1	3,4

Allikas: Statistikaamet

Ühikuhinna korrigeerimise arvutuse näide *mehaanika ja metallitöö* õppekavarühma ühikuhinna alusel:

2012. aasta kulude põhjal arvutati selle õppekavarühma ühikuhinnaks 4,17 eurot. Palgakulu osa 39,4% sellest on 1,64 eurot, muude kulude osaks jääb $4,17 - 1,64 = 2,53$ eurot.

Palgaosa korrutatakse 1,55-ga: $1,64 * 1,55 = 2,55$ eurot on palgaosa korrigeeritud ühikuhinnas.

Keskmine tarbijahinna indeks on perioodil 2012 – 2017 olnud 5,7, ülejäänud osa ühikuhinnast korrigeeriti vastavalt sellele: $2,53 * 1,057 = 2,67$ eurot.

Uues ühikuhind *mehaanika ja metallitöö* õppekavarühmas: $2,55 + 2,67 = 5,22$ eurot

Sarnaselt eeltoodud arvutuskäigule korrigeeriti kõigi senikehtinud õppekavarühmade ühikuhindu.

Tabel 1 Õppekavarühmade (nimetused, mis kehtisid lisa 2 kehtestamisel 2015) esialgsed ja korrigeeritud ühikuhinnad :

Õppekavarühmad (nimetused, mis kehtisid lisa 2 kehtestamisel 2015)	Ühikuhind eurodes 2012 kulude põhjal	Korrigeeritud ühikuhind eurodes	Muudatus eurodes
Muusika ja esituskunstid	11,58	14,49	2,91
Disain	8,11	10,15	2,04
Hulgi- ja jaekaubandus	3,02	3,78	0,76
Majandusarvestus ja maksundus	2,91	3,64	0,73
Juhtimine ja haldus	2,66	3,33	0,67
Arvutikasutus	3,31	4,14	0,83
Mehaanika ja metallitöö	4,17	5,22	1,05
Elektrotehnika ja energeetika	4,12	5,16	1,04
Elektroonika ja automaatika	6,03	7,54	1,51

Mootorliikurid, laevandus ja lennundustehnika	4,75	5,94	1,19
Toiduainetetöötlus ja –tootmine	4,7	5,88	1,18
Tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamine ning naha töötlemine	3,74	4,68	0,94
Materjalitöötlus (puu, paber, plast, klaas)	4,45	5,57	1,12
Ehitus ja tsiviilrajatised	4,38	5,48	1,10
Põllundus ja loomakasvatus	5,12	6,41	1,29
Aiandus	5,07	6,34	1,27
Metsandus	6,03	7,54	1,51
Sotsiaaltöö ja nõustamine	2,9	3,63	0,73
Majutamine ja toitlustamine	3,4	4,25	0,85
Kokandus	4,03	5,04	1,01
Koduteenindus	4,18	5,23	1,05
Transporditeenused	2,82	3,53	0,71
Metsamasinate ja muude mootorsõidukite juhtide õpe	7,39	9,25	1,86
Isikuareng	3,71	4,64	0,93

Õppesuunad (nimetused, mis kehtisid lisa 2 kehtestamisel 2015):

Õppesuunad	Ühikuhind eurodes 2012 kulude põhjal	Korrigeeritud ühikuhind eurodes	Muudatus eurodes
Põhiõppekavad	3,71	4,64	0,93
Kunstid	10,04	12,56	2,52
Ärindus ja haldus	2,85	3,57	0,72
Arvutiteadused	3,31	4,14	0,83
Tehnikaalad	4,81	6,02	1,21
Tootmine ja töötlemine	4,18	5,23	1,05
Arhitektuur ja ehitus	4,38	5,48	1,10
Põllumajandus, metsandus ja kalandus	5,71	7,14	1,43
Sotsiaalteenused	2,9	3,63	0,73
Isikuteenindus	3,8	4,75	0,95
Transporditeenused	2,82	3,53	0,71

2. Ühikuhindade kehtestamine õppekavarühmadele, mis senini määrati Riikliku koolitustellimuse (edaspidi *RKT*) komisjoni otsuse alusel

Õppekavarühmade jaoks, mille osas kontakttunni ühikuhinnad puudusid, kasutati kuni antud muudatuseni kontakttunni ühikuhinnana sisult lähedase õppekavarühma kontakttunni hinda. Kui sisult sarnane õppekavarühm puudus, siis kasutati õppekavarühma kontakttunni ühikuhinnana õppesuuna põhiselt arvatud kontakttunni hinda. Otsuse tegemine, millise sisuliselt lähedase õppekavarühma kontakttunni ühikuhinda või õppesuuna hinda kasutada, oli

koolitustellimuse koostamise komisjoni ülesanne. Järgmiste õppekavarühmade osas tegi RKT komisjon järgmise otsuse, millist ühikuhinda nende puhul täienduskoolituse RKT-s kasutatakse:

1. Õppekavarühm *sekretäri- ja ametnikutöö* – kasutatakse *ärindus ja haldus* õppesuuna ühikuhind.
2. Õppekavarühm *reisimine, turism ja vabaajaveetmine* – kasutatakse õppesuuna *isikuteenindus* ühikuhind.
3. Õppekavarühm *kalandus* – kasutatakse *põllumajanduse* õppesuuna ühikuhind.
4. Õppekavarühm *juuksuritöö ja iluteenindus* – kasutatakse õppesuuna *isikuteenindus* hind.
5. Õppekavarühm *audiovisuaalne ja muu meedia* – kasutatakse *disaini* õppekavarühma ühikuhind.
6. Õppekavarühm *käsitöö* – kasutatakse õppekavarühma *disain* ühikuhind.
7. Õppekavarühm *kaevandamine ja rikastamine* – kasutatakse õppesuuna *tootmine ja töötlemine* ühikuhinda.
8. Õppekavarühm *keemia ja keemiaprotsessid* – kasutatakse *tehnikaalade* suuna hinda.
9. Õppekavarühm *eakate ja puudega täiskasvanute hooldamine* – kasutatakse õppekavarühma *sotsiaaltöö ja nõustamine* ühikuhinda.

Need üheksa õppekavarühma koos vastavate ühikuhindadega lisati lisa 2 õppekavarühmade ühikuhindade tabelisse ning kustutati õppesuundade ühikuhindade tabel, kuna RKT komisjon on nendes õppesuundades olevate õppekavarühmade ühikuhindade osas oma otsused teinud ja edasiselt selliseks määramiseks puudub vajadus.

3. Lisandunud õppekavarühmadele ühikuhindade määramine

3.1 Tööjõuvajaduse seire- ja prognoosisüsteemi OSKA raportid on mitmetes valdkondades toonud välja vajaduse tellida riikliku koolitustellimuse korras täienduskoolitust ka neis õppekavarühmades, kus ühikuhindu varem kehtestatud ei ole. Nende üldjuhul kõrgkoolides õpetatavate õppekavarühmade jaoks arvutati akadeemilise tunni maksumused välja kõrgkoolide tasemekoolituse 2017 aasta kuludest lähtudes.

Analüüsi eesmärgiks oli leida kõrgkoolides läbiviidava täienduskoolituse hind ühe õppija ühe kontakttunni kohta. Täiskasvanute koolituse seaduse § 9 lõige 3 sätestab, et õppekava maht määratletakse akadeemilistes tundides. Üks kontakttund on arvestusühik pikkusega 45 minutit.

Kõrgkoolides toimub avatud õppes ainekavade alusel kursuste läbimine täienduskoolitusena ning õppemahtu arvestatakse ainepunktides (EAP). Tavapäraselt on õppekulude hüvitamise määrad kehtestatud ainepunkti kohta arvestades õppeastet, õppevaldkonda, õppekavagruppi, õppe läbiviimise asukohta jms tegureid. 1EAP vastab 26 tunnile tööle, mille üliõpilane on õppeks kulutanud. Õppekavad on jaotatud ainete kaupa aine läbiviimise tundide hulga alusel auditoorseteks, praktilisteks ning iseseisva töö tundideks analoogselt täienduskoolituse õppekavadega.

Analüüsi aluseks olevad andmed pärinevad Eesti Hariduse Infosüsteemi (EHIS) ja kõrgkoolide õppeinfosüsteemidest. Kehtestatud õppekulude hüvitamise määrad on avalikustatud kõrgkoolide veebilehtedel, väljatrükid on analüüsile lisatud.

Analüüsi aluseks on vastuvõtu aluseks olevad õppekavarühmadesse kuuluvad kõrghariduse õppekavad. Vastava õppekavarühma õppekavade andmed pärinevad kõrgkoolide õppeinfosüsteemidest. Aluseks on võetud kõik kohustuslikud õppeained, õppeaine maht EAP-des ning akadeemilistes tundides. Õppeaine mahust on välja toodud kontakttundide (auditoorse ja praktilise töö) ja iseseisva töö maht akadeemilistes tundides. Kuna RKT tellimuse koostamise

ja esitamise kord näeb ette, et koolituse maksumuse arvutamisel lähtutakse kontakttundide arvust, siis on aine mahu arvutustest välja jäetud iseseisva töö osa.

Ühikuhinna arvutuskäik on järgmine:

1. Arvutati õppekavarühma kuuluva õppeaine kogumaksumus (õppeained, mille ühe EAP maksumus ei ole teada, jäid analüüsist kõrvale).

$$\text{õppeaine kogumaksumus} = 1 \text{ EAP maksumus} * \text{aine maht EAP}$$

2. Arvutati õppekavarühma kuuluva õppeaine ühe kontakttunni hind (ained, mille raames ei viida läbi ühtegi kontakttundi, jäeti analüüsist kõrvale).

$$\text{õppeaine ühe kontakttunni hind} = \text{õppeaine kogumaksumus} / \text{kontaktitudide arv}$$

3. Arvuti õppekavarühma keskmine kontakttunni hind.

$$\text{õppekavarühma keskmine kontakttunni hind} = \text{kõikide õppeainete ühe kontakttunni hindade summa} / \text{õppeainete arvuga.}$$

Tabel 2:

Õppekavarühmad	Akadeemilise kontakttunni maksumus eurodes
Ajakirjandus	6,70
Andmebaaside ja võrgu disain ning haldus	5,30
Arhitektuur ja linnaplaneerimine	4,40
Farmaatsia	5,00
Hambaravi	8,30
Keeleõpe	5,80
Keskkonnateadused	6,30
Keskkonnakaitsetehnoloogia	6,10
Kirjandus ja lingvistika	6,20
Lastehoid ja teenused noortele	5,10
Looduskeskkond ja elusloodus	5,30
Maateadus	5,80
Majandusteadus	6,50
Meditiin	12,60
Meditiinidiagnostika- ja ravitehnoloogia	5,50
Raamatukogundus, teabelevi, arhiivindus	12,30
Rahandus, pangandus ja kindlustus	5,60
Statistika	3,40
Tarkvara ja rakenduste arendus ning analüüs	4,60
Teraapia ja taastusravi	5,30
Turundus ja reklaam	6,60
Õendus ja ämmaemandus	3,60

Õigus	5,90
-------	------

3.2 Hariduse õppekavarühmade koolituste rahastamiseks kasutatakse Vabariigi Valitsuse määruse nr 143 „Perioodi 2014-2020 struktuuritoetustest hüvitavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ § 6 lõike 5 alusel haridus-ja teadusministri 29. juuli 2015.a. käskkirjaga nr 312 kehtestatud üle 16-tunniste ja pikemate kursuste ühikuhindu koos nende rakendamise meetodikaga. Toetatava tegevuse eesmärk on pakkuda täiskasvanud õppijale olenemata tema haridustasemest ja majanduslikult olukorrast tööalaseid täiendkoolitusi, parandamaks täiskasvanute oskusi ja teadmisi.

Tabel 3:

Õppekavarühmad	Akadeemilise tunni maksumus eurodes
Aineõpetaja koolitus	7,17
Kasvatusteadus	7,17
Klassiõpetaja koolitus	7,17
Koolieelikute õpetaja koolitus	7,17

Punktiga 5 sätestatakse, et kõik täienduskoolituse RKT kursuste kulud hüvitatakse ainult ühikuhinna alusel, kuludokumentide alusel antud koolituste kulusid täiendavalt ei hüvitata.

Punktis 6 käsitletakse kursuse maksumuse arvutamist. Kursuse maksumuse arvutamiseks korrutatakse kursuse õppekavas toodud kontakttundide maht vastava õppekavarühma ühikuhinnaga ja kursuse lõpetanute arvuga. Nõuded kursuse lõpetamiseks on toodud vastavas õppekavas.

Punktides 6-7 sätestatakse kursuse kulude hüvitamise tingimused.

Kulude hüvitamisel ühikuhinna alusel lähtutakse kursuse kontakttundide arvust, kursuse lõpetajate arvust ja õppekavarühma kontakttunni hinnast. Kursuse lõpetaja defineeritakse vastavalt õppekavas toodud kursuse lõpetamise tingimustele. Kursuse maksumus ehk abikõlblik kulu arvutatakse alljärgneva valemi alusel: kursuse lõpetajate arv x kursuse õppekavas nimetatud kontakttundide arv x vastava õppekavarühma ühikuhind = kursuse maksumus.

Hariduse õppekavarühmades on kasutatud haridus-ja teadusministri 29. juuli 2015.a. käskkirjaga nr 312 kehtestatud ühikuhindu, mis on välja arvatud samuti tegelike kulude põhjal programmi „Primus“ raames ja kasutatakse käesoleval struktuurivahendite perioodil haridus-ja teadusministri 29. oktoobri 2015. aasta määruse nr 47 „Tänapäevase õpikäsituse rakendamine ja kompetentsikeskuste arendamine Tallinna Ülikoolis ja Tartu Ülikoolis“ alusel, käesolevas eelnõus võetakse üle 16-tunnistele ja pikematele kursustele kehtestatud ühikuhind 7,17. Ühikuhinna ülevõtmisel on arvesse võetud ühikuhinna meetodi kõiki elemente, mis võivad ühikuhinda mõjutada: koolitused toimuvad samades valdkondades ja samale sihtrühmale ning kursustega seotud kulude struktuur on sama. Mõlemal juhul on läbiviidav koolitus tööalane

täienduskoolitus täiskasvanute koolituse seaduse mõistes ja võimaldab kutse-, ameti- ja/või erialaste teadmiste, oskuste ja vilumuste omandamist ja täiendamist. Kuna antud ühikuhinna puhul on arvestamise aluseks akadeemilise kontakttunni maksumus ühe osaleja mitte lõpetaja kohta, siis on punktis 6 toodud ära ka see, kuidas kursuse maksumust arvestatakse kui kõik osalejad ei lõpeta kursust. Kui osalejaid on 90 - 100%, siis on abikõlblik kõigi osalejate kontakttundide arvu alusel arvutatud toetuse kogusumma. Kui lõpetajaid on 51 - 89 %, siis vähendatakse osalejate koolitustundide arvu alusel arvutatud toetuse kogusummat proportsionaalselt vastavalt lõpetanute protsendimäärale, näiteks kui lõpetanuid on 51% koolitusel osalejatest, siis on abikõlblik 51% osalejate koolitustundide arvu alusel arvutatud toetuse kogusummast lõpetanuid; kui on 72% koolitusel osalejatest, siis abikõlblik on 72% osalejate koolitustundide arvu alusel arvutatud toetuse kogusummast jne. Kui koolituse lõpetanute arv on alla 51%, siis koolituse kulu ei ole abikõlblik.

Punktiga 8 nimetatakse dokumendid, mis on toetuse väljamaksmise aluseks, varem loetletutele lisandub tunnistuste registri väljavõte, mis on olnud hariduse õppesuuna koolituste puhul lõpetanute arvu näitav dokument.

Punktis 9 sätestatakse üleminekusäte, mille kohaselt muudetud tingimustel standardiseeritud ühikuhinna alusel hüvitatakse pärast muutmisotsuse jõustumist kinnitatud RTK tellimuste alusel tekkivaid kulusid.

Punktiga 10 sätestatakse võimalus edaspidi korrigeerida ühikuhindu vajadusel tarbijahinnaindeksiga.

3. EELNÕU TERMINOLOOGIA, VASTAVUS PÕHISEADUSELE, SEADUSTELE JA EUROOPA LIIDU ÕIGUSELE

Eelnõus ei esine õigusaktides varem kasutamata termineid. Eelnõus sisalduvad muudatused on kooskõlas Eesti Vabariigi põhiseadusega, seadustega ning Euroopa Liidu õigusega.

4. EELNÕU MÕJUD JA KÄSKKIRJA RAKENDAMISEKS VAJALIKUD TÄIENDAVALD KULUTUSED

Eelnõus tehtavad muudatused ei avalda mõju läbivatele teemadel (regionaalsele arengule, keskkonnahoiule, kodanikuühiskonna arengule, võrdsete võimaluste tagamisele, ühtsele riigivalitsemisele või infoühiskonna edendamisele).

5. TEGEVUSE JÕUSTUMINE

Käesolevat käskkirja rakendatakse lisa 1 ja lisa 5 osas tagasiulatuvalt alates 1. maist 2018. Tagasiulatuvalt rakendumine on seotud 2018. a elluviidavate lisategevustega, mille ettevalmistamist alustati mais.

Lisas 2 toodud ühikuhindade alusel hüvitatakse pärast käskkirja jõustumist kinnitatud RKT tellimuste kulud.

6. EELNÕU KOOSKÕLASTAMINE

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja arvamuse avaldamiseks sihtasutusele Innove.

Terje Haidak
täiskasvanuhariduse osakonna juhataja